

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Р1 43/2022
03.02.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Драгане Бољевић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца Републике Србије, Министарство финансија и привреде, Управа царине, чији је заступник Државно правобранилаштво из Београда, против туженог ЈП „Србијагас“ из Новог Сада, чији је пуномоћник Александар Тодоровић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о сукобу стварне надлежности између Вишег суда у Београду и Апелационог суда у Београду, на седници одржаној 03.02.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

За поступање у овом предмету, **СТВАРНО ЈЕ НАДЛЕЖАН** Виши суд у Београду.

Образложење

Апелациони суд у Београду, решењем Гж 3383/21 од 16.12.2021. године, одбио је као неосновану жалбу туженог и потврдио решење садржано у ставу другом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 2406/20 од 24.03.2021. године, којим је одбијен приговор туженог о апсолутној ненадлежности суда (став први изреке). Укинуо је пресуду Вишег суда у Београду П 2406/20 од 24.03.2021. године у ставу првом изреке, којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено право јавне својине тужиоца на непокретностима (ближе одређеним у ставу првом изреке првостепене пресуде) и у ставу четвртом изреке, којим је обавезан тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 1.080.539,00 динара и у том делу предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење (став други изреке).

Виши суд у Београду, није прихватио стварну надлежност, већ је уз допис П 75/22 од 20.01.2022. године, списе предмета доставио Врховном касационом суду, ради одлучивања о сукобу стварне надлежности између судова исте врсте. У образложењу је указао, да су у овој парници решењем Апелационог суда у Београду Гж 5879/20 од 30.09.2020. године, укинута и то: решење Вишег суда у Београду П 291/13 од 12.05.2020. године, којим се тај суд огласио апсолутно ненадлежним, укинуо све спроведене радње и одбацио тужбу и допунско решење Вишег суда у Београду П 291/13 од 17.07.2020. године, о трошковима поступка и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак. Затим, да у конкретној ситуацији Апелациони суд у Београду одлучујући о жалби изјављеној на првостепену пресуду, није могао поново да укине одлуку првостепеног суда, с обзиром на то да одредбом члана 402. Закона о парничном поступку није искључена примена одредбе члана 387. став 3. тог закона,

која се односи на забрану двоструког укидања првостепених одлука, те имајући у виду начело суђења у разумном року из члана 10. Закона о парничном поступку, да је ефикасност парничног поступка промовисана у више одредаба Закона о парничном поступку, да се тај циљ постиже и забраном двоструког укидања првостепене одлуке, без обзира да ли се ради о пресуди или решењу.

Како Виши суд у Београду није прихватио да поново суди у овом предмету, то су испуњени услови за одлучивање о насталом негативном сукобу надлежности судова исте врсте, на основу одредбе члана 22. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 - УС, 55/14, 87/18 и 18/20), а у вези одредбе члана 30. став 2. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 78/11, 101/11, 101/13, 40/15, 106/15, 13/16, 108/16, 113/17, 65/18 - УС, 87/18 и 88/18 - УС), због чега је према оцени овог суда првостепени суд био овлашћен да изазове сукоб надлежности, имајући у виду да се само решење о стварној ненадлежности из члана 17. став 4. ЗПП не може побијати жалбом, јер она није дозвољена, али да у овим одредбама није истовремено искључена и примена одредаба сукоба надлежности.

Врховни касациони суд је одлучујући о насталом сукобу стварне надлежности на основу одредбе члана 22. став 1. ЗПП, утврдио да је за поступање у овом предмету стварно надлежан Виши суд у Београду.

Одредбом члана 16. став 1. ЗПП је прописано, да, суд у току целог поступка по службеној дужности пази да ли решавање спора спада у судску надлежност. Одредбом става 2. овог члана да, суд ће да се огласи ненадлежним, укине спроведене радње у поступку и одбаци тужбу, ако у току поступка утврди да за решавање спора није надлежан суд него неки други орган.

Одредбом члана 383. став 4. ЗПП је прописано, да, другостепени суд ће да закаже расправу и одлучи о жалби и захтевима странака кад је у истој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а побијана пресуда се заснива на погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању или су у поступку пред првостепеним судом учињене битне повреде одредаба парничног поступка, осим ако се побија пресуда на основу признања, пресуда због одрицања, пресуда због пропуштања, пресуда због изостанка, као и пресуда донета без одржавања главне расправе, односно ако се ради о пресуди у спору мале вредности.

Одредбом члана 387. став 3. ЗПП, је прописано, да, у случају да је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, другостепени суд не може да укине пресуду и упути предмет првостепеном суду на поновно суђење.

Одредбом члана 402. ЗПП, је прописано, да, у поступку по жалби против решења сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на жалбу против пресуде, осим одредбе члана 383. став 4. овог закона, уколико овим законом није другачије прописано.

Дакле, цитираним одредбама изречена је, према оцени Врховног касационог суда, забрана вишеструког, односно поновног укидања првостепене пресуде, када је она већ једанпут била укинута по одредбама било ког Закона о парничном поступку, осим у одређеним случајевима из члана 383. став 4. ЗПП. Забрана двоструког укидања

из члана 387. став 3. ЗПП односи се и на решења којима се поступак правноснажно окончава у парничном и ванпарничном поступку, на решења о трошковима поступка садржаних у првостепеним пресудама и на посебна решења којима је одлучено о трошковима поступка. Из наведеног произилази да се поступак окончава тек правноснажношћу судске одлуке којом је одлучено о свим захтевима странака (главна и споредна потраживања), а то би требало да буде најкасније другим одлучивањем од стране другостепеног суда о жалби на пресуду или решење.

У конкретном случају, решење Вишег суда у Београду П 291/13 од 12.05.2020. године, донето у овој парници, којим се тај суд огласио апсолутно ненадлежним, укинуо све спроведене радње и одбацио тужбу (укинуто од стране Апелационог суда у Београду, решењем Гж 5879/20 од 30.09.2020. године, заједно са допунским решењем о трошковима поступка Вишег суда у Београду П 291/13 од 17.07.2020. године), не може се сматрати решењем којим се поступак правноснажно окончава у парничном поступку, то доношењем решења Гж 3383/21 од 16.12.2021. године од стране Апелационог суда у Београду, којим је између осталог укинута пресуда Вишег суда у Београду П 2406/20 од 24.03.2021. године у ставу првом изреке, којим је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца и ставу четвртном изреке, којим је одлучено о трошковима поступка и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, није било двоструког укидања првостепене одлуке од стране другостепеног суда, те нема места примени одредбе члана 387. став 3. ЗПП о забрани двоструког укидања првостепене одлуке, због чега је за поновно суђење о тужбеном захтеву тужиоца, стварно надлежан Виши суд у Београду, као првостепени суд на основу одредбе члана 23. став 2. тачка 7. Закона о уређењу судова.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 22. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић